

Folketingets Retsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2022 - 3986

Doknr.
595661

Dato
08-08-2022

Folketingets Retsudvalg har d. 06. juli 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 1156 (alm. del) til social- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (UFG).

Spørgsmål nr. 1156:

”Vil ministeren redegøre for, under hvilke omstændigheder en kommunal sagsbehandler sammen med politiet kan tiltvinge sig adgang til en borgers bolig uden en retskendelse?”

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet som, at der efterspørges en besvarelse af, i hvilke tilfælde kommunen har lovhjemmel til at tilgå en borgers bolig med bistand fra politiet. Jeg vil besvare spørgsmålet med udgangspunkt i lovgivningen på børne- og ungeområdet og handicapområdet, da det er på disse områder, at kommunen i særlige tilfælde har mulighed for at tilgå borgeres hjem med bistand fra politiet.

Når et barn eller en ung har behov for særlig støtte, er det afgørende, at den rette indsats bliver sat i værk hurtigt og skånsomt. Det gælder også i de sager, hvor konfliktniveauet er højt, og forældrene eller barnet eller den unge trods tæt inddragelse – eller forsøg herpå – ikke ønsker at samarbejde om indsatsen. Det er vigtigt, at kommunen arbejder på at få forældrenes og barnets eller den unges samtykke til indsatsen, således det alene er i ganske få tilfælde, at det vil være relevant at iværksætte tiltag uden barnets eller den unges og forældrenes accept.

I sager, hvor det ikke er muligt at opnå forældremyndighedens samtykke, og hvor indsatsen er af afgørende betydning for barnets bedste, har kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse mulighed for at opnå adgang til de pågældendes bolig, rum og i nogle tilfælde gemmer. Når det er nødvendigt, kan kommunen anmode om bistand fra politiet i sådanne situationer. Jeg vil i det nedenstående uddybe de muligheder, som fremgår af lovgivningen.

Jf. servicelovens § 64, stk. 1, har kommunalbestyrelsen ansvaret for, at en række tvangsmæssige afgørelser efter servicelovens og lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet fuldbyrdes. Det omfatter bl.a. fuldbyrdelse af afgørelser efter serviceloven om anbringelse uden for hjemmet jf. § 58, ungepålæg jf. § 57 b og hjemgivelsesperioder jf. § 68, stk. 2.

Det fremgår af servicelovens § 64, stk. 2, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til

forældremyndighedsindehaverens bolig, rum eller gemmer for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde afgørelser omfattet af servicelovens § 64, stk. 1. Kommunen kan alene eftersøge barnet eller den unge hos forældremyndighedsindehaveren. Dermed kan kommunen ikke eftersøge eller medtage barnet eller den unge efter reglerne i servicelovens § 64, stk. 2, hvis barnet eller den unge opholder sig hos andre end forældremyndighedsindehaveren.

I § 64, stk. 3, i serviceloven fremgår det, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse vil have adgang til et anbringelsessted for at eftersøge og medtage et anbragt barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse om ændret anbringelsessted uden samtykke, der er truffet efter servicelovens § 69, stk. 3, eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Et anbringelsessted omfatter f.eks. en døgninstitution, et opholdssted eller til en plejefamilies bopæl.

Kommunalbestyrelsen har, jf. § 64, stk. 4, ligeledes hjemmel til at træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig og rum, når:

1) adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 50 eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses for nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, og

2) forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre mere lempelige foranstaltninger.

Med hjemmel i § 64, stk. 4, kan kommunen påse forholdene i hjemmet og herunder også tale med barnet eller den unge, men adgangen må alene være af kortere varighed. Kommunen kan efter bestemmelsen få adgang til opholdsrum m.v. i hjemmet, men kan ikke efterse private gemmer, f.eks. skuffer, skabe eller andre steder, som ikke er umiddelbart synlige og tilgængelige.

I tilfælde hvor kommunen vurderer, at der er tale om en situation, som lever op til bestemmelserne i servicelovens § 64, stk. 2-4, kan kommunen anmode politiet om bistand for at få adgang til hjemmet jf. § 64, stk. 5. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde skulle foretage en vurdering af indgrebets proportionalitet, dvs. om politiets bistand ved gennemførelsen af afgørelsen er nødvendig af hensyn til barnets eller den ungs bedste og står i rimeligt forhold til formålet med afgørelsen. Det fremgår af servicelovens § 64, stk. 6, at en eventuel gennemførelse af afgørelser med politiets bistand skal ske så skånsomt, som omstændighederne tillader, og med henblik på at sikre barnets eller den ungs bedste. Heraf følger, at kommunen f.eks. kan anmode om, at politiet ikke optræder i uniform eller anvender udrykningskørertøjer. Dertil skal kommunen først og fremmest afsøge mulighederne for at opnå forældremyndighedsindehaverens, barnets eller den ungs eller eventuelle andre familiemedlemmers frivillige medvirken i afgørelsens fuldbyrdelse, medmindre hensynet til barnets eller den ungs bedste taler afgørende imod.

Rammerne for politiets eventuelle magtanvendelse i forbindelse med denne bistand fremgår navnlig af de generelle betingelser for politiets magtanvendelse i politilovens §§ 15 og 16. Det følger af § 15, at politiet bl.a. må anvende magt som led i bistand til andre myndigheder. Det fremgår videre

af § 16, at politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og alene må ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet.

Jeg vil hertil understrege, at det er væsentligt i alle tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om at gennemføre en foranstaltning tvangsmæssigt, at den trufne afgørelse gennemføres på en måde, der belaster barnet eller den unge mindst muligt. Det betyder, at der skal udvises så meget hensynsfuldhed og skånsomhed som muligt i det enkelte tilfælde – også når der skønnes at være behov for at bede om politiets bistand.

På handicapområdet har kommunen ligeledes i særlige tilfælde mulighed for at tilgå en borgers bolig med bistand fra politiet. Dette gør sig gældende i forbindelse med flytning af en borger, der efter afgørelse fra Familieretshuset er blevet optaget i bestemt botilbud efter § 129 a, jf. § 131 a, stk. 1, eller i særlige botilbud uden samtykke efter §§ 129 a eller 136 f, stk. 3, pkt. 2, jf. § 131, stk. 1. Det er kommunen, som har adgangen, og det er derfor ikke nødvendigvis en sagsbehandler, som møder op.

Det fremgår af servicelovens §§ 131, stk. 5, og 131 a, stk. 4, at kommunalbestyrelsen om fornødent kan anmode om bistand fra politiet til at gennemføre en afgørelse om flytning. I tilfælde af at borgeren har en udadreagerende adfærd og kan antages aktivt at ville modsætte sig en flytning, kan det blive nødvendigt at tilgå borgeres hjem med bistand fra politiet for at kunne gennemføre flytningen.

Det bemærkes, at det forinden skal have været forsøgt at få borgeren til at medvirke frivilligt til flytningen med socialpædagogiske metoder og øvrige indsatser på en anden og mindre indgribende måde, før kommunalbestyrelsen anmoder om politiets bistand.

Henvendelsen til politiet bør så vidt muligt ske skriftligt, eventuelt ledsaget af kopi af Familieretshusets afgørelse. Henvendelsen skal angive, hvilken bistand der ønskes, og hvorfor det anses for nødvendigt med politiets bistand.

Med venlig hilsen
Astrid Krag